

Beslutningsforslag nr. B 47. Fremsat den 16. november 2000 af Tom Behnke (FRI), Kim Behnke (FRI), Thorkild B. Fransgaard (FRI) og Kirsten Jacobsen (FRI)

## **Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af den kriminelle lavalder**

Folketinget pålægger regeringen senest den 1. marts 2001 at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de fornødne administrative ændringer, der skal til for at sikre en reel nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år efter følgende retningslinjer:

1. Unge ned til det fyldte 12. år skal straffes efter de almindelige bestemmelser i straffeloven.
2. Ved idømmelse af frihedsstraf skal der tages et særligt hensyn til gerningsmandens alder, hvorfor ungdomsfængsler og lukkede institutioner skal foretrækkes.
3. Under særligt skærpende omstændigheder og efter særskilt ansøgning kan Justitsministeriet beslutte, at unge under 12 år skal kunne straffes efter de almindelige bestemmelser i straffeloven.

## Bemærkninger til forslaget

### Almindelige bemærkninger

»I kan ikke gøre os noget!« Sådan lød reaktionen fra 3 drenge under 15 år ifølge B.T.'s kilder, da de var til afhøring hos politiet tirsdag den 17. oktober 2000. De var med i den drengebande, som mistænkes for at stå bag gruppevoldtægten af en 30-årig kvinde på et offentligt toilet i København den 11. oktober 2000. To af dem havde ifølge politiet lavet adskillige grove gaderøverier og overfald tidligere på året, uden at politiet kunne stille noget op, fordi de var under den kriminelle lavalder.

Tilsvarende oplever politiet i stigende grad, at det er de mindre brødre under 15, som placeres i første geled under de masseoptøjer, som de senere år har fundet sted i de større byer. Uromagerne er udmærket klar over, at de mindreårige kan slippe gratis af sted med at begå kriminalitet, og spekulerer ligefrem i det.

Forslagsstillerne vil ikke længere acceptere, at kriminelle børn griner myndighederne op i ansigtet og håner dem med, at de ikke kan røres, fordi de er under 15. I al for lang tid er disse lovovertrædere blevet pakket ind i vat. Den politisk korrekte holdning går ud på, at alle under 15 år er uskyldige englebørn, der er for små til at overskue konsekvenserne af deres handlinger. Den seneste tids eksempler på usædvanlig grov kriminalitet begået af børn under 15 tegner imidlertid efter forslagsstillernes opfattelse et noget andet billede.

På den baggrund finder forslagsstillerne det nødvendigt, at Folketinget drøfter spørgsmålet om nedsættelse af den kriminelle lavalder.

Beslutningsforslaget er en revideret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 47 fra folketingsåret 1993-94 (se Folketingstidende 1993-94, forhandlingerne side 4148, 5339 og 8443, tillæg A side 5369 samt tillæg B side 711).

I den senere tid har såvel danske som internationale erfaringer vist, at flere og flere grove voldsforbrydelser begås af børn og helt unge, der oftest færdes i grupper eller bander.

I oktober 1999 udsendte Rigspolitichefen en rapport om gadebander i Danmark. Rapporten var udarbejdet på grundlag af indberetninger fra politikredse. Rapportens konklusion var klar: Gadebanderne udgør et kriminalitetsproblem, som kræver en målrettet indsats. Det er selvfølgelig oplagt at se en sammenhæng med de helt unges tilslutning til forskellige grupper og de deciderede bandekrigere, der var for ganske få år siden. Reelt er der imidlertid tale om børn, der søger en selvstændig identitet gennem tilhørsforholdet til gruppen og forsøger at opnå dennes anerkendelse ved voldens hjælp.

Den enkelte unge i gruppen påtager sig allerede fra starten det personlige ansvar for situationens tilspidsning, når de bevidst vælger at gå med kniv eller andre våben, der kan bruges til såvel selvforsvar som mere aggressive udfald.

Det er en misforståelse, at den stigende volds kriminalitet blandt børn er en konsekvens af, at samfundet stiller for store krav til børnene. Tværtimod har det offentlige taget alt ansvar fra børnene og befolkningen i det hele taget. Det giver ansvarsløshed over for sig selv og dermed også over for andre mennesker.

Løsningen er større ansvar for egne handlinger. Det vil også betyde, at forældrene vågner op og tager deres ansvar alvorligt i forhold til opdragelsen af børnene. Derfor skal der meget hurtigere gribes ind over for de kriminelle enkeltpersoner i ungdomsårgangene. En af måderne at gribe ind på er at tydeliggøre for den unge, at handlinger har konsekvenser – også retligt.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at børn er forældrenes ansvar. Det er ligeledes forslagsstillernes opfattelse, at en stor del af børne- og ungdomskriminaliteten har sit udspring i manglende ansvar og opdragelse fra forældrenes side. En anden forklaring på den manglende tid til omsorg for børnene skal findes i det eksplosivt stigende skattetryk, der bevirker, at begge forældre er tvunget til at være på arbejdsmarkedet på mindst fuld tid. Det betyder, at forældrene ikke har tilstrækkelig mulighed for at være sammen med børnene og dermed ikke tilstrækkelig tid til at opdrage børnene til en sund levevis.

Der har været flere eksempler på unge, der helt bevidst har overtrådt loven på et tidspunkt, hvor de ikke er fyldt 15 år. Det betragtes som »gratis« at begå vold og forbrydelser før det fyldte 15. år.

Argumenter om, at de unge ikke er egnede til straf, da de ikke fuldt ud er vidende om rækkevidden af deres gerninger for såvel ofrene som sig selv, er meningsløse. Ingen, der begår mord eller grovere vold med invaliderende skade til følge, kan være uvidende om det forkerte i handlingen. Samtidig er det selvfølgelig klart, at ingen »normale« mennesker vælger at begå mord eller grov vold. At erklære en gerningsmand for uvidende om rækkevidden af handlingen betyder i virkeligheden, at den enkelte intet ansvar kan have.

Det er også forslagsstillernes opfattelse, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder i visse tilfælde vil udstyre de unge med flere retsgarantier, end de har i dag, når de sociale myndigheder griber ind og eventuelt tvangsfjerner den unge fra hjemmet. Disse rammer for en frihedsberøvelse af de unge finder Frihed 2000 at domstolene vil være mere egnede og konsekvente til at fastslå, end de sociale myndigheder er i dag.

Frihed 2000 ser ansvaret som entydigt tilknyttet den enkelte gerningsmand. Hverken gruppepres, samfundet eller miljøpåvirkninger under opvæksten kan overtage ansvaret for disse handlinger.

Det skal i Danmark, som tilfældet er i England, være muligt i særligt grove tilfælde at retsforfølge unge under den kriminelle lavalder.

Forslagsstillerne ønsker med dette forslag at skabe en præventiv effekt, der har til formål at stoppe de unge, før de påbegynder en kriminel løbebane. Frihed 2000 ønsker ikke at spærre unge under 18 inde i fængselsafdelinger sammen med hårdkogte, voksne kriminelle og dermed risikere at komme på kant med FN's

børnekonvention. Imidlertid er børnekonventionen eller andre menneskerettighedskonventioner ikke til hinder for nedsættelse af den kriminelle lavalder. Det slog justitsministeren fast i et svar til Folketingets Retsudvalg, jf. B 59, bilag 4, folketingsåret 1998-99.

#### *Bemærkninger til forslagens enkelte punkter*

##### *ad 1:*

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

##### *ad 2:*

Ungdomsfængsler kan være særlige, skærmede enheder i eksisterende fængsler.

##### *ad 3:*

Forslagsstillerne anbefaler, at denne mulighed kun iværksættes i meget begrænsede og specielt skærpende tilfælde. Følgende krav til forbrydelsen og gerningsmanden bør være opfyldt: Der er tale om en meget grov forbrydelse som for eksempel mord, vold med døden til følge eller vold med forsæt, der medfører invalidering, samt voldtægt. Endvidere skal der være tale om, at gerningsmanden uanset den unge alder må anses som værende bevidst om forbrydelsens alvor.

Desuden skal anklagemyndigheden indgive særskilt ansøgning til Justitsministeriet, og først efter godkendelse i Justitsministeriet skal det være muligt at rejse tiltale mod en person under 12 år.

Der kan henvises til sagen fra Storbritannien for nogle få år siden vedrørende to 11-åriges bortførelse af den 2-årige James Bulger og efterfølgende mishandling og drab. I sager af denne karakter bør gerningsmandens alder ikke være en hindring for ansvarsplacering og påfølgende straf.

### *Skriftlig fremsættelse*

#### **Tom Behnke (FRI):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af den kriminelle lavalder.*

(Beslutningsforslag nr. B 47).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.